Grigore Constantinescu

Comuna

BEREVOEȘTI

PITEŞTI MMXV

BEREVOEŞTI

COMPONENŢĂ: Comuna este formată din 4 sate: **Berevoeşti**; Bratia; Gămăceşti; Oţelul.
DISTANŢA FAŢĂ DE REŞEDINŢA JUDEŢULUI: 60 km.
SUPRAFAŢĂ: 101,8 km^2.
POPULAŢIE: 3.372 locuitori [1.669 M + 1.703 F] (Rpl/2011).
Comună înfrăţită cu localitatea Roggianno Gravina [Italia].

ATESTARE DOCUMENTARĂ:

Berivoeşti – 1506 [7014] iunie 25 (DRH, B, ŢR, vol. II, doc. 45)● **Cerăşani** – 1475 [6983] iunie 1 (DIR, XIII-XV, B, ŢR, doc. 150)● **Copăceni** – 1526 [7034] iulie 26 (DIR, XVI, B, ŢR, vol. II, doc. 23)● ***Năpârteni** – 1532 [7041] decembrie 29 (DRH, B, ŢR, vol. III, doc. 141). În contextul localităților componente, cea mai veche atestare documentară se consemnează în cazul satului Berevoești.

Așezarea este atestată documentar inițial în hrisovul emis de cancelaria domnească a voievodului Vlad Vintilă de la Slatina la 29 decembrie 1532, prin care se confirmă jupanului Vlaicu clucer, fraților și nepoților acestuia proprietatea „unor ocine cumpărate de părintele lor, jupan Pătru postelnic de la Bărcan din Berevoești și de la Cotescu vornic, pentru 70 florini ungurești, încă din zilele lui Vlad Voievod Călugărul", atestându-se implicit existența anterioară a satului, în perioada domniei lui Vlad Călugărul [1482-1495].

Sit arheologic: Existenţa anterioară a unei comunităţi umane pe teritoriul actual al localităţii Berevoeşti este atestată printr-un topor de cupru cu gaură de înmănuşare, datând din neoliticul târziu, descoperit întâmplător în vârful Văii lui Arei, precum şi prin spada databilă la cumpăna secolelor XIV-XV, depistată în punctul Oprea.

TOPONIMIE:

- **Berevoeşti** – toponim colectiv format de la eponimul *Berivoi* + sufixul *–eşti*, care indică organizarea socială pe bază de obşte a aşezării. Tradiţia orală locală menţionează, însă, un alt eponim: *Băra* sau *Bera* – „căpitan" al legendarului Negru Vodă. În «Monografia satului Berevoeşti», prof. Petre Râmneanţu consideră că numele acestei aşezări provine de la denumirea comunei ardeleneşti *Berivoi*, de unde „mulţi locuitori au fugit din cauza asupririlor politico-religioase la care erau supuşi. Aici, au fost împroprietăriţi şi li s-au dat în stăpânire două piscuri de munţi pentru creşterea vitelor: Berivoiul Mic şi Berivoiul Mare.". Cercetându-se „obârşia locuitorilor din Năpârteni (Berevoeşti-Ungureni), s-a stabilit, pe baza grupei sanguine, pigmentaţiei părului, culorii ochilor, graiului, portului şi similarităţii numelor de familie" că au elemente comune cu locuitorii din Berivoiul Făgăraşului.

- **Bratia** – nume topic social de origine slavă, derivat din termenul slav *brat* ≈ „frate".

- **Gămăceşti** – toponim colectiv format pe baza antroponimicului arhaic *Gama* + sufixul colectiv *–eşti*, cu accepţia semantică menţionată. Cătune anterioare: Plăiașu, Colcotiva.

- **Oţelu** – toponim format pe baza apelativului *oţel*, cu sens de „mecanism de declanşare la puştile şi pistoalele de tip vechi, alcătuit din cocoş, cremene şi amnar", prin extensie, „armă". O legendă locală confirmă descoperirea unei arme şi a unei comori îngropate de haiduci în zona de constituire a aşezării.

SPECIFIC ETNOCULTURAL:

Arhitectură populară tipic musceleană. Casele au două încăperi locuibile, cu intrări separate din prispă. Sub aspectul elevaţiei, prezintă un parter relativ scund, construit integral din piatră sau din amestec de piatră cu cărămidă, spaţiul rezultat având funcţionalitatea de pivniţă precedată de un gârlici. În pivniţă, se păstrează alimente (cartofi, fructe, dar şi preparate din carne), iar, în gârlici, unelte de lemn. Scara de acces la etaj, închisă în capătul de jos cu o uşă solidă, este edificată în spaţiul prispei şi este mascată de un parapet. Pereţii locuinţei sunt, în general, construiţi din lemn sau din „paiante" (schelet de lemn şi umplutură uşoară de zidărie). Stâlpii de lemn care mărginesc prispa sunt legaţi între ei cu o grindă dreaptă sau cu arcade din paiante, sprijinindu-se pe o balustradă groasă, construită din zidărie în continuarea peretelui faţadei parterului. Locuinţa este compusă din trei încăperi: tindă cu vatră şi două odăi de locuit, având, adesea, la parter, pe lângă pivniţă, o încăpere suplimentară folosită ca bucătărie de vară, dar şi ca locuinţă. Casa Gheorghe A. Dumitrescu –[▲]– casă cu caracteristici constructive şi de plan specifice arhitecturii tradiţionale muscelene, edificată ante 1925.

Portul popular tradiţional local este specific zonei etnoculturale a Muscelului.

Meşteră renumită în arta ţesutului şi a cusutului: Maria Antone (n. 1925) era specializată în confecţionarea: iilor, cămăşilor bărbăteşti, fotelor, vâlnicelor, prosoapelor, şervetelor, feţelor de masă, mileurilor pe care le vindea în târgurile din zonă.

Din amplul repertoriu al folclorului coregrafic zonal, elemente de particularizare locală prezintă dansurile: Alunelul, Bordeiaşul, Brâul pe 6, Chindia, Ciuleandra, Floricica, Hora mare, Hora miresii, Hora Nuţii, Mânioasa, Romanul, Sârba, Sârba a 6-a, Sârba lui 22, Ungurica.

Ansamblul folcloric «Bujorel de munte» al Căminului cultural, sub coordonarea prof. Maria Ilinca, include, în repertoriul său, dansuri populare din zona etnofolclorică Argeş-Muscel.

Manifestare folclorică tradiţională, renumită în zonă şi chiar în ţară, «Sârba de la Berevoeşti» se desfăşoară în fiecare an, de Sf. Ilie.

La Berevoeşti, se organizează Festivalul-concurs al umorului popular «Haz de necaz», al cărui preşedinte de juriu a fost actorul Ernest Maftei („Bădia"), iar mentor spiritual: prof. Corneliu Lamba de la Centrul judeţean Argeş pentru conservarea şi promovarea culturii tradiţionale.

Târg tradiţional organizat cu prilejul zilei de Adormirea Maicii Domnului (15 august) în satul Berevoeşti.

PATRIMONIUL CULTURAL-ISTORIC:

RUINELE SCHITULUI BÂNDEA sau Berivoeşti –[▲]–. În aria comunei, se află ruinele schitului înfiinţat în 1756, închinat Mitropoliei Bucureştilor ca metoh, de către vătaful Niţu; schitul „s-a distrus prin focul care a pârjolit pădurea; clopotul cel mic datat 1799 şi cărţi cu însemnări se află în proprietatea Bisericii Berevoeşti-Pământeni.".

✚Biserica Berevoeşti-Ungureni «Înălţarea Domnului» [1871-1874] ~ctitorită de „Andrei duhovnicul şi obştea „ungurenilor", pe locul unei biserici de lemn mici •intervenţii: adăugarea pridvorului deschis [1940]; consolidare cu centuri metalice [1955] •pictură murală: Petre Cazan-Câmpulung [1874]; restaurată de: Manu [1948], Virgil Boarţă [1994].

✚Biserica Valea Satului «Adormirea Maicii Domnului» [1835-1857]~ctitorită de „Ion popa Vintilescu, logofăt Nicolae Hera, Ion Hera, Badea Caramelea, popa Toma Tomescu, Iordache M. Erjanca ş. a., pe locul unei biserici „năruite" •intervenţii: construirea unui „pod pentru cor" [1934]. •pictură murală: Petre Antone [1865]; fraţii Ion şi Lică (Pantelimon) Fleşaru din Câmpulung-Muscel [1956].

✚Biserica Vatra Satului «Adormirea Maicii Domnului» –[▲]– situată în centrul satului Berevoeşti-Pământeni; considerată a fi „prima biserică în jurul căreia s-a urzit şi s-a întemeiat satul"; potrivit pisaniei scrise de Ion popa zugrav, la leat 7292, „Fost-au această biserică de lemn, făcută de moşii dumnealui Herii vătaf, iar acum învechindu-se

foarte rău, s-au nevoit robii lui Dumnezeu, dumnealui Hera vătaf Berevoescul dimpreună cu soţia dumisale, Maria, i snă Niculae de au făcut-o de piatră, /.../ dar rămânând de zugrăvit, s-au îndemnat dumnealui jupân Constandin Târgovişteanul dimpreună cu soţia dumnealui, Marica, de au zugrăvit-o", în anul 1784.

Biserica prezintă un plan dreptunghiular, cu absidă semicirculară decroşată; pridvor deschis cu arcade trilobate, înzidite ulterior [1930], pentru extinderea spaţiului interior; turlă-clopotniţă octogonală deasupra pronaosului şi pridvorului, cu scară de acces din pridvor. Biserica a fost consolidată, fiind „încinsă cu fier", în anul 1930.

Pictura iniţială, „rudimentară", executată cu cheltuiala jupanului Constantin şi a soţiei sale, Maria, de către popa Ion zugrav, a fost acoperită, în anul 1949, odată cu repictarea, cu excepţia pridvorului, a bisericii în interior, de Ion Fleşaru din Câmpulung; refăcută de Ion Fuscel şi Marieta Proca-Jinga din Câmpulung, sub îndrumarea pictorului Pantelimon Fleşaru.

În patrimoniul bisericii, se află cărţi ritualice: Antologhion [1752], Minei [1776], Liturghier [1833], Octoih [1854] şi „opt icoane pictate pe lemn în sec. XIX".

✝ Cruci de piatră: **Berevoeşti**: 1602-1611 –[▲]– lângă casa Amzicu din Măneşti; 1660/1673 –[▲]– lângă puntea peste Bratia; 1664-1669 –[▲]– lângă casa Caramelea Gh. din Valea Satelor; 1711 [7220] octombrie 5 –[▲]– Dealul Godeni; 1715/1730 –[▲]– lângă primărie; 1730-1731 [7239] –[▲]– lângă primărie; 1743-1744 [7252] –[▲]– lângă casa lui Achim Iordache din Valea Satului; 1757 [7265] februarie 20 –[▲]– în Faţa Câmpului; 1780-1781 [7289] –[▲]– în Pârloagele; 1787 [7295] februarie 20 –[▲]– în Pârloagele; 1828 –[▲]– în grădina lui Pascu Gh. din Valea Satului; 1868 decembrie 17 –[▲]– lângă Biserica Vatra Satului.

Piatră de mormânt: 1564 –[▲]– încastrată în zidul de incintă al Bisericii Valea Satului.

Monumente eroi: **Berevoeşti** [1877;1916-1918; 1941-1945]; autori: P. Mezzaroba şi C. Parsic (1926) – Căminul cultural ■~**Berevoeşti** [1877] – în centrul administrativ al satului ■~**Berevoeşti** [1941-1945]; autori: C. Parsic şi P. Mezzaroba (1921) – lângă Primăria Berevoeşti.

În cursul luptelor pentru apărarea unității și independenței naționale a României, au căzut eroic la datorie 109 locuitori ai comunei Berevoești, numărul eroilor menționați nominal în monumentalul volum «Argeș. Cartea eroilor» fiind raportat la evenimente de importanță fundamentală în istoria neamului românesc: Războiul de independență [10], Primul război mondial [57], Al doilea război mondial [42].

❖ MEMENTO:

În Casa memorială «Mihai Tican-Rumano» şi la Muzeul de artă al satului amenajat în vechea şcoală, sunt expuse volume şi opere de artă plastică donate cu generozitate de către celebrul scriitor originar din Berevoeşti, „peregrin inteligent pe paralelele şi meridianele globului".

■ În punctul Cândeasca, se află un izvor de apă minerală.

IN MEMORIAM

✪ **CARAMELEA VASILE** [1915-1994] – antropolog, autor al volumelor: «Literatura populară română contra dominaţiunii maghiare în Ardeal» [1935], «Tipuri de composesorate ale foştilor boieri şi grăniceri din Ţara Românească. Sistemul juridic consuetudinar genealogic» [1945], «Satul Berivoeştilor (Muscel). I. Obştea moşnenilor» [1946], «Etapele dezvoltării şi sistemul antropologiei sociale şi culturale româneşti» [1969], «Curs de antropologie socială şi culturală. Ştiinţa legilor de dezvoltare a comportamentului uman» [1971], «Categoriile universale ale culturii» [1974] ş. a.

✪ **HERA-BUCUR ION** [1926-2000] – inginer mecanic, monografist; cadru didactic universitar. Opera: «Influenţa tipizării asupra productivităţii [1986], «Monografia comunei Berevoeşti-Muscel» [1996], «Catagrafia judeţului Muscel din 1774» [1992], «Aşezări muscelene dispărute sau reapărute sub denumiri noi» [2000] ş. a.

✪ **MĂNESCU NICOLAE** [1884-1961] – preot ortodox, paroh la Biserica din Apa Sărată [1912-1958]; preot militar în cele două războaie mondiale; prefect al judeţului Muscel [1932-1933]. Deţinut politic, arestat [1858], acuzat pentru susţinerea materială şi morală a Rezistenţei anticomuniste din Munţii Făgăraş; exterminat în penitenciarul Botoşani.

✪ **TICAN-RUMANO MIHAI** [1893/1895-1967] – scriitor, explorator, colecţionar de artă. A călătorit în Europa, Africa, America. Operă memorialistică cu caracter de aventuri: «Pământul meu scump» [1923], «Pierdut printre fiare» [1928], «Viaţa albului în ţara negrilor» [1929], «Lacul cu elefanţi» [1930], «Peisagii iberice» [1930], «Monstrul apelor» [1931], «Dansul canibalilor» [1931], «Misterele continentului negru» [1932], «Icoane dunărene, Dunărea, Delta şi taina bălţilor» [1933], «Abisinia» [1935], «Spania de azi» [1936], «Sub soarele Africii răsăritene» [1936], «Nopţi barceloneze. Bario chino»[1937], «Argentina» [1938], «Mănăstirile noastre» [1940], «Lacul cu elefanţi» [1957], «La vânătoare în Congo» [1968], «Hoinărind prin ţară» [1971], «Peste mări şi ţări» [1973] ş. a.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

Grigore Constantinescu– *Argeșul monumental – enciclopedie patrimonială*, Pitești, 2011, p. [543-546] – 52-53; Idem– *Mihai Tican-Rumano*, www.google.ro, calameo.1227548 Vasile Caramelea– *Satul Berivoeştilor (Muscel). I. Obştea moşnenilor*, Cîmpulung-Muscel, 1946, 124 p.; Ion-Bucur C. Hera– *Monografia comunei Berevoeşti-Muscel*, Bucureşti, 1996, 382 p.; Costea Marinoiu, Titu Napoleon Berevoescu– *File din cronica Berevoeştiului*, Râmnicu Vâlcea, 2002, 271 p.; http://judete.biz/localitati-arges/; Ion Popescu-Argeşel – *Judeţul Argeş*.

–[▲]– Monument istoric şi de artă

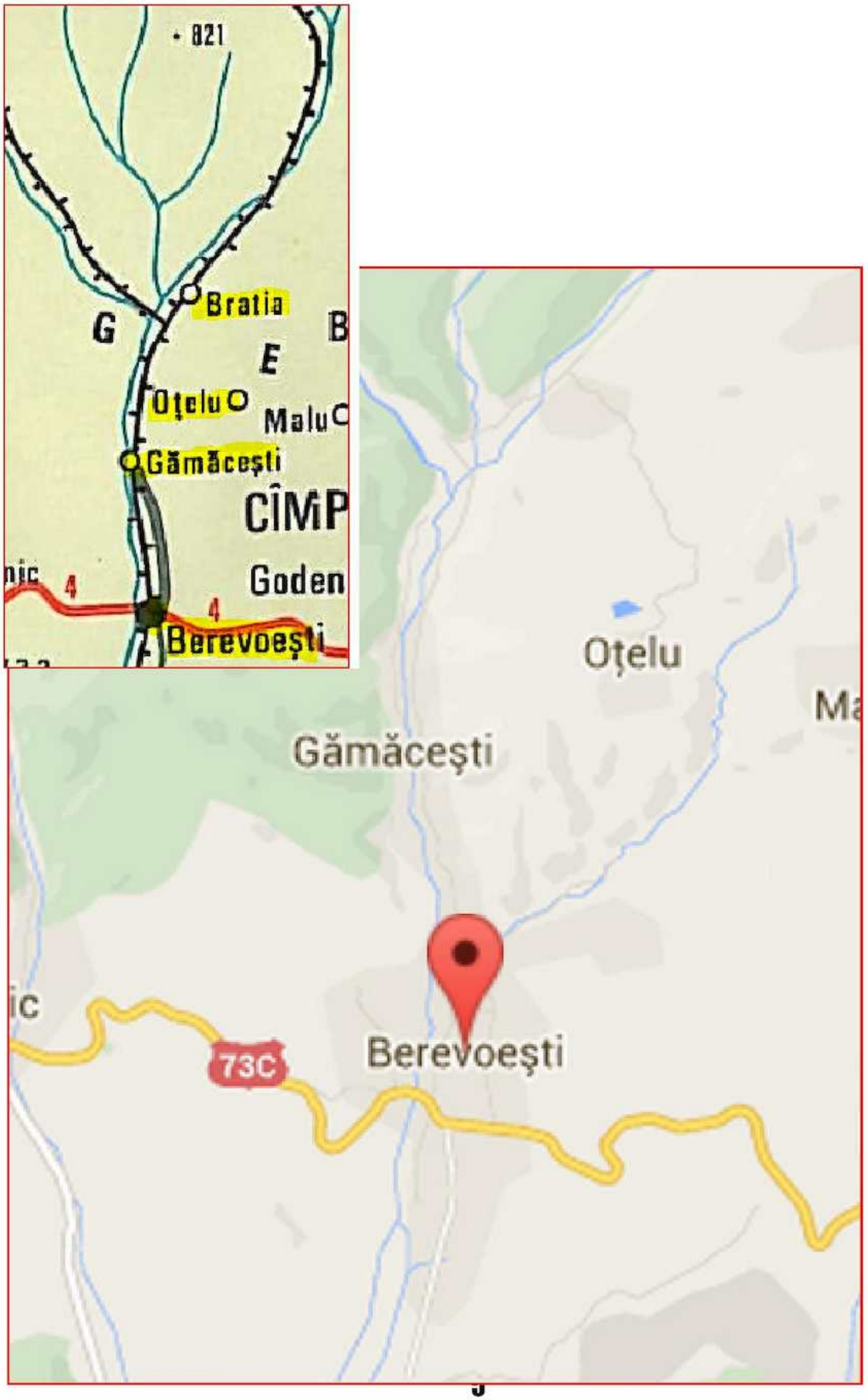
821
Bratia
G
E
Oţelu
Malu
Gămăceşti
CÎMP
Goden
4
4
Berevoeşti
Oţelu
Gămăceşti
73C
Berevoeşti

PRIMĂRIA COMUNEI BEREVOEŞTI.

MONUMENTUL EROILOR BEREVOEŞTI.

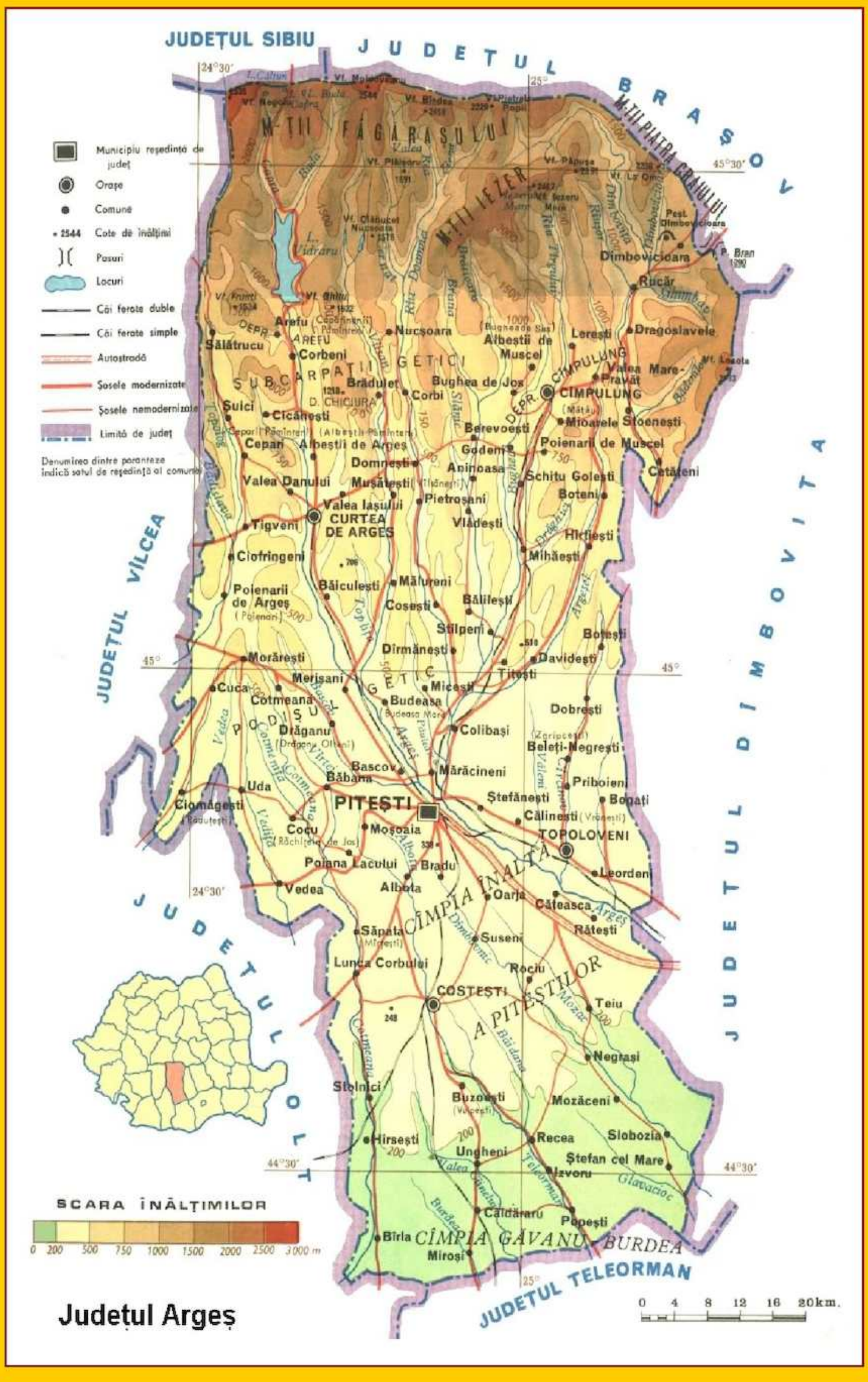

Județul Argeș